

שורש חכמי התורה מאש הלבנה שבתורה שהיא למעלה מן האותיות שהן אש שחורה

בפרשתנו פרשת כי תצא אנו למדים על העונש שמענישים את החוטא שעבר על לא תעשה (דברים כה-א): "כי יהיה ריב בין אנשים ונגשו אל המשפט ושפטום והצדיקו את הצדיק והרשיעו את הרשע, והיה אם בין הכות הרשע והפילו השופט והכהו לפניו כדי רשעתו במספר, ארבעים יכנו לא יוסיף, פן יוסיף להכותו על אלה מכה רבה ונקלה אחיך לעיניך".

והנה על אף שמפורש בכתוב: "ארבעים יכנו", גילו חכמינו ז"ל שאין מלקים אותו רק אחד פחות מארבעים שהן שלשים ותשע מלקויות, כמו ששינו במשנה (מכות כב.): "כמה מלקין אותו, ארבעים חסר אחת, שנאמר במספר ארבעים, מנין שהוא סמוך לארבעים". ופירש רש"י: "חשבון המשלים סכום של ארבעים, שגורם לקרות אחריו ארבעים, והיינו שלשים ותשע".

על ענין זה מצינו מאמר נפלא בגמרא (מכות כב.): "אמר רבא, כמה טפשי שאר אינשי, דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה, דאילו בספר תורה כתיב ארבעים ואתו רבנן בצרו חדא". פירוש, כמה טיפשים הם אותם בני אדם הקמים בפני ספר תורה ואינם קמים בפני אדם גדול בתורה, שהרי בספר תורה כתוב "ארבעים יכנו", ובאו חכמים וגרעו אחד והעמידום על ל"ט מלקויות.

נמצינו למדים מדברי רבא, כי הכבוד של אדם גדול בתורה חשוב יותר מהכבוד של ספר תורה, שהרי חכמי התורה גרעו ממה שכתוב בספר תורה: "ארבעים יכנו". ותמה הר"ן ואתו עמו המהרש"א, ה"פני יהושע", המהרי"ט ועוד, שיש לכאורה סתירה עצומה לכך ממה ששינו בגמרא (קידושין לג.): "איבעיא להו, מהו לעמוד מפני ספר תורה, רבי חלקיה ורבי סימון ורבי אלעזר אמרי, קל וחומר, מפני לומדיה עומדים, מפניה לא כל שכן". הרי מבואר שהכבוד שחולקים לספר תורה גדול יותר מן הכבוד שחולקים ללומדי התורה.

ותירץ המהרי"ט (קידושין לג.): הביאו ה"פרשת דרכים" (דרוש כד), כי יש הבדל גדול בין לומד תורה שאינו "גברא רבה", דהיינו שגדלותו בתורה באה לו רק מחמת שהוא בעל שמועות שתלמודו בידו, ונמצא שכל כבודו בא לו מחמת שהוא בקי ויש לו ידיעות מספר התורה, לכן כבוד ספר תורה הוא יותר גדול מכבודו, ועל כך אמרו: "מפני לומדיה עומדים, מפניה לא כל שכן".

אבל רבא איננו מדבר מסתם תלמיד חכם, אלא ממי שכבר הגיע למדרגת "גברא רבה", שמתייגע בתורה לברר וללבן הלכות עמוקות שאינן מפורשות בתורה על ידי פלפול התורה, ולגבי "גברא רבה" כזה כבודו גדול מכבוד ספר תורה, מאחר שהוא מסוגל לברר וללבן דברים שאינם מפורשים בתורה, ועל כך מביא רבא דוגמא ממה שכתוב בתורה "ארבעים יכנו", ובאו חכמים וגילו שבעצם צריך ללקות רק ל"ט ולא ארבעים, הרי שזכו לגלות אפילו דברים שאינם מפורשים בתורה, לכן כבודם גדול מכבוד ספר תורה.

גברא רבה הוא גדול בתורה שמשפיע חידושים לתורה

ונראה להרחיב בביאור ענין זה על פי הקדמה נפלאה ממשנתו הטהורה של בעל התניא בסידור שלו (דרושים לחתונה דף קכה), אשר דיבר בקדשו ליישב הסתירה על מה שמצינו שהקב"ה כביכול הוא בבחינת חתן, שקידש על ידי התורה את כנסת ישראל שהם בבחינת כלה, כמבואר במדרש (דב"ר ג-יב) על הפסוק (דברים י-א):

"בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך. הלכה אדם מישראל שקידש אשה, מי צריך ליתן שכר כתב קידושין. כך שנו חכמים אין כותבין שטרי אירוסין ונשואין אלא מדעת שניהן והחתן נותן שכר, וממי למדנו, מהקב"ה בשעה שקידש לישראל בסיני, דכתיב (שמות יט-י) ויאמר ה' אל משה לך אל העם וקידשתם היום ומחר, ומי

כתב השטר הזה משה, מנין, שנאמר (דברים לא-ט) ויכתוב משה את התורה הזאת, ומה שכר נתן לו הקב"ה זיו הפנים, דכתיב (שמות לד-כט) ומשה לא ידע כי קרן עור פניו".

מבואר מזה שכנסת ישראל הם בבחינת כלה שנתקדשו להקב"ה על ידי התורה, ואילו במקום אחר מצינו שכלל ישראל הם בבחינת חתן, ואילו התורה היא בבחינת כלה המאורסת לישראל, כמו שדרשו בגמרא (ברכות נז.) מקרא שכתוב (דברים לג-ד): "תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב, אל תקרי מורשה אלא מאורשה". ומטעם זה מבואר בגמרא (סנהדרין נט.) שעובד כוכבים שעוסק בתורה חייב מיתה כאילו בא על אשת איש, כי התורה מאורסת לנו בבחינת "מאורשה". וכבר הרגיש בכך ה"ישמח משה" (פרשת עקב ד"ה מדרש רבה בעת ההוא), בלשון קדשו:

"דבאמת הדבר בספק אם אנחנו נידונים כארוסה והקב"ה כביכול כארוס כאמור (הושע ב-כא) וארשתך, וכמו שדרשו כאן במדרש, לך אל העם וקידשתם, לשון קידושין כמבואר למבין, או אם אנחנו נידונים כארוס והתורה כארוסה, כמו שדרשו חז"ל לנו מורשה, אל תיקרי מורשה אלא מאורסה, וכבר ביארתי הספק הזה בדרושים מפי סופרים ומפי ספרים".

תורה לשמה לשם תיקון התורה ולא לשם תיקון נפשו

ומיישב בעל התניא סתירה זו על פי מה ששינו בגמרא (פסחים סח-): "רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה [רב ששת היה חוזר כל שלשים יום על לימודיו], ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר [והיה נתלה ועומד בפתח הדלת, ואומר], חדאי נפשאי, חדאי נפשאי [תשמחי נפשי, תשמחי נפשי], לך קראי לך תנאי". ופירש רש"י: "בשבילך ולצורךך שניתי וקריתי".

ביאור דברי רבא: "כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה"

קושיית הר"ן שזה סותר לגמרא שצריך לעמוד בפני ספר תורה: "מפני לומדיה עומדים מפניה לא כל שכן"

בעל התניא: יש תלמיד חכם שהוא לומד מהתורה, ויש תלמיד חכם שמשפיע כביכול השגות לתורה שמקבלת ממנו

התורה כתובה אש שחורה על גבי אש לבנה, כי גם בלובן הקלף רמוזים דברים נעלמים למעלה מן האותיות

או לגרוע ממנה אפילו כקוצו של י', ואם הוסיף באחת מאותיות התורה הספר תורה פסול, הרי מבואר שהיא בבחינת חתן המשפיע על נפש איש ישראל לקדשה ולזככה, ואין איש ישראל יכול להשפיע עליה שום דבר בכתב.

אבל תורה שבעל פה שנמסרה לישראל, כדי שהם ידרשו את התורה שבכתב בי"ג מדות שהתורה נדרשת בהן, ובה נכללו כל חידושי התורה שחידשו חכמי ישראל בכל דור ודור, נמצא כי חכמי התורה שבעל פה המגלים חידושי תורה בכל דור ודור, הם בבחינת חתן המשפיעים בכל יום השגות חדשות לתורה שבכתב, ועל ידי זה נעשית התורה שבכתב בבחינת כלה המקבלת השגות חדשות מחכמי התורה.

מעתה זכינו לישוב הסתירה בין שני המאמרים, כי מה שאמרו בגמרא שספר תורה הוא יותר גדול מתלמיד חכם, לכן אם עומדים מפני לומדי התורה כל שכן שצריך לעמוד בפני ספר תורה, מדובר בלומד תורה שאינו יכול לחדש חידושי תורה, ואם כן הוא מקבל השפעה מן התורה הקדושה לתקן את נפשו אבל הוא אינו יכול להשפיע לתורה, לכן לגבי תלמיד חכם כזה הספר תורה הוא יותר גדול ממנו.

אך לעומת זה מה שאומר רבא: "כמה טפשי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה", אשר מזה משמע כי כבודו של גדול בתורה גדול מכבודו של ספר תורה, כוונתו על חכמי התורה שבעל פה שיודעים לחדש חידושי הלכות בכל דור ודור, נמצא שלא רק שהם מקבלים מן התורה אלא הם גם משפיעים השגות חדשות לתורה.

הנה כי כן זהו שביאר רבא טעמו ונימוקו: "דאילו בספר תורה כתיב ארבעים, ואתו רבנן בצרו חדא", כלומר שהחכמים גילו בתורה שבעל פה את הפירוש האמיתי בתורה שבכתב, כי מה

ז, שהביא את דברי בעל התניא, והוסיף בלשון קדשו: "ובפשוט כשמחדש חידושי תורה הוא באופן הנ"ל". כלומר כשהאדם מחדש חידושי תורה ומאיר את התורה בחכמה ובהבנה עמוקה, אז הוא בבחינת תורה לשמה שהוא משפיע אל התורה השגות חדשות שעדיין לא היו מגולות.

ולפי זה כתב שם עוד: "ונראה לי שעל זה נוסדו שתי הברכות, המלמד תורה לעמו ישראל, כמו אב המלמד את בנו תורה, כמבואר במדרש שהקב"ה לומד לישראל תורה כמו אב לבנו והוא לתיקון בנו, והברכה השנייה נותן התורה, שהתורה מאורסה לישראל שישראל ישפיעו בה".

כאשר נתבונן בדבריו הקדושים נשכיל להבין שכוונתו לומר, כי יש תלמיד חכם שהוא הוגה בתורה ומבין היטב מה שכתוב בה, אבל אין בו הכח לחדש חידושי תורה לפרש לברר וללבן דברי תורה לעומקם. נמצא שהוא מקבל השפעה גדולה מהתורה הקדושה לתקן נפשו, אבל אין בכוחו להשפיע חידושים על התורה, ולכן התורה היא אצלו בבחינת חתן המשפיע, ואילו התלמיד חכם המקבל הוא בבחינת כלה.

אבל תלמיד חכם שזוכה לחדש חידושי תורה על ידי שמבין דבר מתוך דבר, הרי הוא בבחינת משפיע כביכול לתורה חכמה ושכל שלא היה גלוי לפני זה, ואז הוא בבחינת חתן המשפיע לתורה שהיא בבחינת כלה המקבלת, על אף שברור שכל ההשגות כבר היו כלולות בתוך התורה עצמה, אולם מאחר שלא היו מבוררות והוא גילה אותן הרי הוא בבחינת חתן המשפיע לתורה שהיא הכלה.

והנה כאשר נתעמק עוד נוכל להבין, כי ב' בחינות אלו הן בעצם תורה שבכתב ותורה שבעל פה, כי תורה שבכתב שמסר הקב"ה לישראל על ידי משה רבינו, מאחר שאסור להוסיף עליה

ומקשה בגמרא על מה שאמר רב ששת שהוא עוסק בתורה למען נפשו: "איני והאמר רבי אלעזר אילמלא תורה לא נתקיימו שמים וארץ, שנאמר (ירמיה לג-כה) אם לא בריתי יומם ולילה חוקות שמים וארץ לא שמתני". הרי מבואר שתכלית עסק התורה איננה לנפשו של הלומד אלא לקיום שמים וארץ. ומתוך: "מעיקרא כי עביד אינש אדעתא דנפשיה קא עביד", פירוש, מתחילה כשעוסק אדם בתורה הוא לומד בשביל נפשו.

ומבאר בעל התניא הכוונה בזה: "מעיקרא כי עביד אדעתא דנפשיה", שמתחילה עוסק האדם בתורה כדי לתקן נפשו ולהעלותה לקשרה באור הבורא יתברך שמו, ואחרי שתיקן נפשו הוא יכול לעלות במדרגה ולעסוק בתורה לשמה, לשם התורה עצמה ולא לתיקון נפשו, והוא מוסיף לבאר הכוונה בזה בלשון קדשו:

"ובזה יובן מה שפעמים אמרו שהתורה נקראת מאורסה והעוסקים בה נקראים חתן, ופעמים אמרו להיפוך ביום חתונתו זה מתן תורה, שהתורה הוא החתן וישראל הם הכלה. אך הענין הוא דשניהם אמת על פי הנ"ל, דכשהוא לומד לתיקון הנפש, התורה הוא החתן המשפיע, ונפש האלקית היא המקבלת ההשפעה, וכשהוא לומד לשמה לשם התורה הוא בהיפוך, שישראל הוא החתן המשפיע וממשיך אור אין סוף בתורה, והתורה היא המקבלת ונקראת מאורסה".

בדרך זו הוא מבאר מאמר הגמרא (פסחים נ:): "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה". שמתחילה יעסוק בתורה שלא לשם התורה אלא לשם תיקון נפשו, ועל ידי שיתקן נפשו יוכל לעלות למדרגה יותר גדולה, לעסוק בתורה לשם תיקון התורה ולא לשם תיקון נפשו.

וזהו גם כן ביאור הגמרא (ע"ז ט:): "אמר רבא, בתחילה נקראת [התורה] על שמו של הקב"ה ולבסוף נקראת על שמו [של הלומד], שנאמר (תהלים א-ב) בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה יומם ולילה". פירוש, מתחילה כשעוסק בה לתיקון נפשו היא נקראת על שמו של הקב"ה שמתקן את נפש האדם, ולבסוף כשעוסק לשמה לשם תיקון התורה, היא נקראת על שמו של האדם שהוא כביכול משפיע לתורה עכדה"ק.

המחדש חידושי תורה הוא חתן שמשפיע לתורה הכלה

וראיתי ב"נאות הדשא" מכתב יד קדשו של הגה"ק בעל שו"ת אבני נזר (ח"א דף רו אות

כל חידושי התורה שחידשו חכמינו ז"ל שורשם בקלף הלבן שהוא בבחינת אש לבנה שלמעלה מאותיות התורה

שורש נשמות חכמי התורה מהלובן שבספר תורה
שהוא למעלה מן האותיות

כל אחד מישראל צריך להיות דבוק בחכמי התורה,
כמו שאותיות התורה קשורות בקשר אמיץ עם הלובן של הקלף

תלמיד חכם ששורשו באותיות השחורות כבודו קטן מספר תורה,
אבל גברא רבה ששורשו מהלובן כבודו גדול מספר תורה

במדרש (ויק"ר יג-ג): "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא". ולכאורה קשה הלא זהו אחד מי"ג עיקרי אמונה: "שזאת התורה לא תהא מוחלפת ולא תהיה תורה אחרת מאת הבורא יתברך שמו", ואם כן איך יתכן לומר: "תורה חדשה מאתי תצא".

וביאר הענין כי האותיות השחורות הנראות לעין כל, הן בבחינת אש שחורה שכל אדם מסוגל להשיג על כל פנים בדרך הפשט, אבל הלובן שבקלף שהוא אש לבנה שאין בה אותיות הנראית לעין, היא בבחינת אור התורה שאין האדם מסוגל להשיג מחמת עומק המושג, עד לעתיד לבוא אשר על כך אומר הקב"ה: "תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא".

וזוהו ששינוי בגמרא (מו"ק כו): "אמר רבי חלבו אמר רב הונא, הוואה ספר תורה שנקרע חייב לקרוע שתי קריעות, אחד על הגויל ואחד על הכתב". והיינו כי כמו שצריך לקרוע על הכתב שהן אותיות התורה, כן צריך לקרוע על הקלף שהוא בבחינת אש לבנה אשר יתגלה לעתיד לבוא.

אש לבנה שורש התורה בשמים לפני הצמצום באותיות

ויש להרחיב בביאור ענין זה, על פי מה שידוע כי שורש התורה בשמים הוא בלי סוף ובלי תכלית עד שאין בשכל אנוש להשיגו, שהרי מאחר שהתורה היא חכמתו של הקב"ה, אם כן כמו שהקב"ה הוא אין סוף כך חכמתו היא אין סוף, אלא שהקב"ה ברוב רחמיו וחסדיו צמצם את חכמתו ממדרגה למדרגה עד שנתלכשה באותיות התורה כפי שהיא לפנינו כדי שנוכל להשיגה, כמו שכתב בעל התניא ב"ליקוטי אמרים" (פרק ד):

שכתוב "ארבעים יכנו" הכוונה ל"ט מלקויות, נמצא כי הם משפיעים מחכמתם בינתם ודעת למה שנעלם בתורה שבכתב, ועל "גברא רבה" כזה אמר רבא שכבודו גדול יותר מספר תורה, מאחר שהוא בבחינת חתן המשפיע אל התורה שהיא בבחינת כלה המקבלת ממנו.

הלובן שבקלף גבוה ועמוק יותר מאותיות התורה

כדרכה של תורה הנדרשת בשבעים פנים, יתכן ליישב באופן אחר הסתירה בין שני המאמרים בגמרא, אם כבוד תלמיד חכם גדול יותר כבודו של ספר תורה או להיפך, על פי מה שגילו לנו חכמינו ז"ל שהתורה קדמה לבריאת העולם והיתה כתובה באש שחורה על גבי אש לבנה, כמבואר במדרש (דבר"ג יב): "אמר ריש לקיש התורה שנתנה למשה, עורה של אש לבנה וכתובה באש שחורה". וכן הוא בירושלמי (שקלים כה): בשם רבי שמעון בן לקיש: "התורה שנתן לו הקב"ה למשה, נתנה לו אש לבנה פרותה באש שחורה".

כאשר נתבונן בדברי ריש לקיש נשכיל להבין, כי בכך נתכוון לבאר הענין שאנו כותבים בספר תורה אותיות שחורות על גבי קלף לבן, כדי לרמז על שורש התורה שניתנה למשה אש שחורה על גבי אש לבנה. וזהו שכתוב בשיר שכולו קודש קדשים (שיר השירים ב-ה): "סמכוני באשיות". ומפרש במדרש רבה (שם): "בשתי אשיות". וביאר ה"חתם סופר" (פרשת וישלח ד"ה וישלח יעקב החמישי) שהכוונה בזה על התורה שנכתבה אש שחורה על גבי אש לבנה.

והנה עומק ביאור ענין אש שחורה על גבי אש לבנה, יש ללמוד מדברי הרה"ק רבי לוי יצחק מבארדיטשוב זי"ע ב"קדושת לוי" (לקוטים ד"ה במסכת מגילה), שמבאר בדברי קדשו מה שכתוב (ישעיה נא-ד): "כי תורה מאתי תצא". ודרשו חז"ל

"ואף דהקב"ה נקרא אין סוף ולגדולתו אין חקר ולית מחשבה תפיסא ביה כלל, וכן ברצונו וחכמתו כדכתיב אין חקר לתבונתו... הנה על זה אמרו במקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה שם אתה מוצא ענוותנותו, וצמצם הקב"ה רצונו וחכמתו, בתרי"ג מצוות התורה ובהלכותיהן, ובצורפי אותיות תנ"ך ודרשותיהן שבאגדות, ומדרשי חכמינו ז"ל, בכדי שכל הנשמה או רוח ונפש שבגוף האדם תוכל להשיג בדעתה ולקיימן... ולכן נמשלה התורה למים, מה מים יורדים ממקום גבוה למקום נמוך, כך התורה ירדה ממקום כבוד שהיא רצונו וחכמתו יתברך... ומשם נסעה וירדה בסתר המדרגות ממדרגה למדרגה בהשתלשלות העולמות, עד שנתלכשה בדברים גשמיים וענייני עולם הזה..."

לפי זה מבואר היטב דברי ה"קדושת לוי" בביאור ענין אש שחורה על אש לבנה, כי האש הלבנה שבתורה רומזת על שורש התורה לפני שירדה למטה בצמצום תוך אותיות התורה השחורות הנראות לעין, לכן בעולם הזה אי אפשר לנו להשיג האש הלבנה, כי היא בבחינת אור מקיף למעלה מן הצמצום שאינו נתפס בשכל אנושי, וידוע כי גוון לבן רומז על מדת החסד המתפשטת בלי צמצום].

אך לעומת זה האותיות השחורות שבתורה הנגלית לפנינו הן חלק התורה שכבר נתצמצם כדי שנוכל להשיגו, וידוע כי גוון שחור רומז על מדת הדין המצמצמת ומגבילה את השפע היורד מלמעלה. הנה כי כן זהו ביאור המדרש: "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חידוש תורה מאתי תצא". כמו שביאר ה"קדושת לוי", כי לעתיד לבוא יגלה לנו הקב"ה גם חלק התורה שהוא בבחינת אש לבנה שהוא למעלה מן הצמצום.

נשמות ישראל מאש השחורה נשמות חכמי התורה מאש הלבנה

והנה מודעת זאת בכל הארץ כי שורש נשמות ישראל הוא מן התורה הקדושה, לפי זה ראוי לחקור מי הן הנשמות שיש להן אחיזה באש השחורה שהן אותיות התורה אחרי צמצום הקב"ה את חכמתו הגדולה, ומי הן הנשמות שיש להן אחיזה באש הלבנה שהן אותיות התורה שלפני הצמצום.

ונראה פשוט כי חכמי ומנהיגי ישראל ממשה רבינו עד התנאים והאמוראים, וכן חכמי ומנהיגי ישראל בכל הדורות אשר זכו לחזק את יסודות התורה ולעשות משמרת לתורה, הנה

גברא רבה יש לו אחיזה באש לבנה שבתורה

כיון שבאנו לידי כך הרי מצינו ישוב לסתירה בין שני המאמרים בגמרא, כי מה שאמרו בגמרא שכבוד ספר תורה הוא גדול מכבוד תלמיד חכם, מדובר בתלמיד חכם כזה ששורשו רק באותיות השחורות שבתורה, ולכן הוא נקרא "תלמיד חכם" בהיותו לומד ומקבל מחכמת התורה, ולכן יפה דרשו שצריך לעמוד מפני ספר תורה: "קל וחומר, מפני לומדיה עומדים מפניה לא כל שכן".

אך רבא איננו מדבר מסתם תלמיד חכם, אלא מגברא רבה ששורשו מהלובן שבספר תורה, שהוא הרבה יותר גבוה ועמוק מאותיות התורה, וגברא רבה כזה זוכה להשפיע מהבנתו והשגתו בלובן שבתורה לאותיות השחורות, ולגבי גברא רבה כזה הוא שאומר רבא שכבודו גדול מכבוד ספר תורה, מכיון שהוא בבחינת האש לבנה שהיא יותר גבוהה מאותיות התורה, שהרי אותיות התורה מקבלות את ההשפעה מהלובן שבספר תורה.

וזהו שאמר רבא בלשון קדשו: "כמה טפסאי שאר אינשי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבה", כלומר כי היות שהם עומדים בפני ספר תורה שמורכב מאותיות הכתובות על קלף לבן, שרומז על אש שחורה על גבי אש לבנה, אם כן למה אין הם עומדים בפני אדם גדול שיש לו אחיזה באש הלבנה שהיא למעלה מאותיות התורה, ועל כרחק שהם טיפשים וחושבים שהקלף הלבן הוא מקום ריק ואין בו אותיות.

ומביא ראייה שהחכמים יש להם אחיזה באש הלבנה שלמעלה מאותיות התורה: "דאילו בספר תורה כתיב ארבעים, ואתו רבנן בצרו חדא", הרי שלמרות שבאותיות השחורות של הספר תורה כתוב: "ארבעים יכנו", מכל מקום באו החכמים שיש להם אחיזה באש הלבנה שלמעלה מהאותיות, וזכו להשיג שמספיק לתת ל"ט מלקות, אם כן מכיון שעומדים בפני ספר תורה כי מכבדים את האותיות השחורות שבה, על אחת כמה וכמה שצריך לעמוד בפני גברא רבה שיש לו אחיזה באש הלבנה שלמעלה מן האותיות.

מיתת צדיקים". וצריך ביאור איך רמוזה בפסוק זה מיתת צדיקים. לפי האמור מבואר היטב, כי היות שהצדיקים יש להם אחיזה באש הלבנה שהיא למעלה מהאותיות הכתובות בתורה, אם כן מדויק מאד לשון הפסוק: "גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת", זו מיתת צדיקים, שאחיתם בקלף הלבן אשר לא כתוב בספר התורה הזאת.

שורש כל חידושי התורה מאש הלבנה

ענין זה פותח לנו פתח להשכיל ולהבין, כי השורש של כל חידושי התורה שחידשו חכמינו ז"ל בכל הדורות, בהבנת והשגת התורה בנגלה ובנסתר שאינם מפורשים באותיות התורה הנראית לעין. והענין הוא, שכל חידושי התורה שחידשו חכמינו ז"ל בביאור אותיות התורה, שורשם בקלף הלבן שהיא אש לבנה שלמעלה מאותיות התורה לפני הצמצום.

כי הן אמת שעיקר גילוי סודות התורה מהאש הלבנה יהיה רק לעתיד לבוא, מכל מקום נתן הקב"ה כח לחכמי ישראל על ידי גודל יגיעתם בתורה ובעבודת ה', שיוכלו לעלות ולהתדבק בשורש התורה שלפני הצמצום שהיא האש הלבנה, ועל ידי זה יש בכוחם להרחיב לבאר ולפרש אותיות התורה יותר ממובנם המצומצם. וזהו הטעם שביאורים אלו מכונים "חידושי תורה", כי שורשם מחידושי התורה שיתגלו לעתיד לבוא מאש הלבנה בבחינת: "חידוש תורה מאתי תצא".

ומה נפלאים הם דברי הגאון הגדול בעל "חות דעת" זצ"ל, שמפרש מקרא שכתוב (דברים לב-יז): "כי לא דבר ריק הוא מכס". שלא תחשבו כי מקום הקלף שבין אותיות התורה בספר תורה הוא דבר ריק שאין בו כלום, כי באמת גם שם ישנן אותיות אלא שהן גנוזות ונסתרות.

יומתק לפרש בזה כוונת הירושלמי (פאה ג.): "אמר רבי מנא, כי לא דבר ריק הוא, ואם ריק הוא מכס היא, ולמה מפני שאין אתם יגעין בתורה". כי אם הייתם מתייגעים בתורה הייתם זוכים להשגות התורה שלמעלה מאותיות התורה, ואז הייתם מבינים שמקום הלבן בקלף אינו מקום ריק, אלא הוא בבחינת אש לבנה שורש התורה שלפני הצמצום המאירה את האותיות השחורות שבתורה.

הם אחוזים בשורש התורה, האותיות הגנוזות שבאש הלבנה שהן למעלה מאותיות התורה, לכן זכו לגילויים עצומים בתורה שבעל פה איך לבאר ולפרש האותיות השחורות שאחרי הצמצום, אבל שאר ישראל שאינם במדרגה גדולה זו אינם אחוזים רק באותיות השחורות שבתורה שאחרי הצמצום.

ויש לבאר לפי זה גודל הנחיצות, שצריך כל אחד מישראל להיות דבוק וקשור עם חכמי ישראל, כי כמו שאנו רואים בספר התורה תורה שבכתב, שאין שום מציאות לאותיות השחורות בלי הקלף הלבן שעליו הן כתובות, כך אין שום מציאות לכלל ישראל שאחוזים באותיות התורה, אם לא על ידי שיהיו דבוקים וקשורים בחכמי ישראל, האחוזים בקלף הלבן שהוא רומז על אש לבנה שלמעלה מאותיות התורה, וצריך כל אחד מישראל להיות קשור ודבוק עם חכמי התורה כמו שהאותיות קשורות בקשר אמיץ בלי ימוט עם הלובן של הקלף.

וזהו פירוש הפסוק (דברים יז-ה): "כי יפלא ממך דבר למשפט בין דם לבין דין ודין ובין נגע לנגע דברי ריבות בשעריך", שלא תמצא תשובה הולמת לספיקות שלך באותיות התורה שאחרי הצמצום: "וקמת ועלית אל המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו", שתעלה להתדבק עם מקום הלובן שהוא אש לבנה שלמעלה מאותיות התורה אשר שם מפורש הכל, והוא המקום אשר יבחר ה' אלקיך בו לעתיד לבוא, וכלשון המדרש שהזכרנו: "אמר הקב"ה תורה חדשה מאתי תצא, חדוש תורה מאתי תצא".

ופירש ה"קדושת לוי" שהכוונה שהקב"ה יגלה לנו את סודות התורה שנרמזים בקלף הלבן, ובא הפסוק לפרש איך נזכה לעלות אל מקום הלובן שלמעלה מן האותיות: "ובאת אל הכהנים הלויים ואל השופט אשר יהיה בימים ההם", שיש להם אחיזה באש הלבנה, "ודרשת והגידו לך את דבר המשפט, ועשית על פי הדבר אשר יגידו לך מן המקום ההוא אשר יבחר ה'", כלומר שתעשה על פי מה שיגלו לך משורש התורה אש לבנה שהוא המקום אשר יבחר ה': "ושמרת לעשות ככל אשר יורוך".

ויש לפרש בזה מאמר חז"ל על הפסוק (דברים כח-ט): "גם כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הזאת יעלם ה' עליך עד השמדך" - "זו

לרפואה השלימה של האשה החשובה מרת לאה בת וירג'ני שתחי' - נדבת משפחת מהדב הי"ו -

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com